

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys
ry. c/o Tapani Saimovaara
Päijänteentie 12 A 1
17200 Vääksy
phly@phly.fi
www.phly.fi

Hollolan kunta, elinvoimavaliokunta

Asia: Muistutus Nostavan-Tikkakallion osayleiskaavan 098 Y23 luonnoksesta

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys (PHLY) on BirdLife Suomen alueellinen jäsenyhdistys Päijät-Hämeessä. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää lintuharrastusta ja -tutkimusta, luonnon- ja ympäristösuojelua sekä kestävää kehitystä.

PHLY on tutustunut nähtävillä olevaan Nostavan-Tikkakallion asemakaavaluonnokseen (nro 098 Y23). Yhdistys lausuu siitä seuraavaa.

Yleistä

Nostavan-Tikkakallion osayleiskaava-alue sijaitsee Koivusillanojan ja junaradan välissä Nostavan taajaman länsipuolella. Alue on osa Hollolan laajimpiin kuuluvaa metsäaluetta, joka ulottuu Nostavasta Vesalan peltoalueille asti. Laajan, yli 450 hehtaarin laajuisen kaava-alueen pohjoisosassa on vanhoja maatiloja. Eteläpuolisko on suureksi osaksi talousmetsää. Osayleiskaavan tavoitteena on sijoittaa alueen pohjoisosaan asuintaajama ja työpaikka-alue. Eteläosaan on suunniteltu laajaa Lahden eteläiseen ohitustiehen ja junarataan liittyvää logistiikka-aluetta (raide-rekkaterminaali).

Osayleiskaavaa varten on tehty luontoselvitys (Sitowise 2024), jota on täydennetty yksityiskohtaisella, kaava-alueen eteläosan käsittävällä selvityksellä vuonna 2025 (Luontoselvitys Metsänen). Pesimälinnustoa on selvitetty vakiintuneilla menetelmillä, mutta tulokset alueen pohjoisosasta ovat osin epävarmoja, sillä linnustoa on selvitetty vasta loppukevällä ja kesällä. Eteläosan selvitys täyttää paremmin linnustonselvityksen kriteerit. Kaava-alueelta löydettiin seitsemän uhanalaisen ja viiden silmälläpidettävän lintulajin reviirejä.

Uhanalaiseen lajistoon kuuluu pihamailla, rakennuksissa ja viljelymailla pesiviä lintuja (tervapääsky, haarapääsky, viherpeippo, pensastasku), mutta myös vaatelaita, vanhojen ja varttuneiden metsien lajeja (pyy, hömötiainen, töyhtötiainen). Linnustollisesti tärkeimmät kohteet sijoittuvat Koivusillanojan varteen kaava-alueen länsirajan tuntumaan sekä jokivarteen kaava-alueen eteläreunaan.

Huomiot

Kaava-alue muuttuu suunnitellun rakentamisen toteutuessa nykyisestä metsätalousvaltaisesta alueesta rakennetuksi ympäristöksi. Vaikutukset alueen linnustoon ovat suuria, sillä enin osa nykyisistä elinympäristöistä häviää. Jäljelle jäävät linnustolle tärkeät alueet sijoittuvat kaava-alueen länsireunaan, jossa Koivusillanjoki muodostaa tärkeän pohjois-eteläsuuntaisen ekologisen yhteyden. Jokivarressa pesii useita uhanalaisia tai muutoin huomionarvoisia lintulajeja. Jokivarsi on tunnistettu maakunnallisesti arvokkaaksi luontoalueeksi 2000-luvun alussa, jolloin alueen

luonnonoloja tutkittiin Nostavan yleiskaavaa varten.

Kaavaehdotuksen (luonnos 9.2.2026) suurimpana puutteena on se, että Koivusillanjoen suojavyöhyke on jätetty hyvin kapeaksi. Kapeimmassa kohdassa suunniteltu Pukkomäentie ylittää jokiuoman. Kaava-alueen pohjoisosan työpaikka-alueet ulottuvat aivan jokirinteen reunaan. Suunniteltu rakentaminen ulottuu niin lähelle jokiuomaa, että osa alueen länsireunan linnustollisesti arvokkaista kohteista häviää tai muuttuu uhanalaislajistolle soveltumattomiksi. Lähelle tuleva rakentaminen uhkaa myös jokivarren arvokasta kasvillisuutta ja omaleimaisia luontotyyppisiä. Lisäksi haitallisten päästöjen (hulevedet, liettyminen, kemikaalit) ja vesitalouden muutosten (lähteisten alueiden kuivuminen) uhka kasvaa.

PHLY:n tietokannassa on tieto alueella olevasta viirupöllön luonnonpesästä. Pesä sijoittuu hyvin lähelle TT-1 aluetta. Tällaiset pesät ovat luonnonsuojelulla suojeltuja kohteita.

Lepakoista luontoselvitysalueelta on tehty eteläosassa vain esiselvitys, eikä lajiryhmän esiintymistä ole siten selvitetty riittävästi. Esiselvityksessä on tunnistettu lepakoille potentiaalisia talvehtimipaikkoja. Pohjoisosan lepakkoselvitys on karkea, eikä vastaa Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen ohjeita ja suosituksia.

Puutteita voi olla muunkin lajiston ja luontotyyppien osalta koko kaava-alueelta, esimerkiksi sammallajistoa ei ole kartoitettu systemaattisesti, vaikka alueella on runsaasti uhanalaisille sammalille sopivia lähdeympäristöjä ja alueelta on tehty yksittäisiä havaintoja jopa uhanalaisista sammalista.

Eteläosassa aluetta on tehty myös paljon hakkuita luontoselvityksen maastotöiden jälkeen. Hakuut luovat uusia elinympäristöjä kirjoverkkoperhoselle.

Vesilain muuttuville ja/tai häviävillä kohteilla tulisi olla voimassa oleva poikkeuslupa, jotta kaavaluonnos ei ole vesilain vastainen.

Vaatimukset

Kaava-alueen pohjoisosasta tulee laatia kunnolliset pesimälinnustoselvitykset, kartoituslaskentamenetelmällä, vähintään kolmella käyntikierroksella ja yökuunteluilla. Muuten kaavan vaikutuksia pesimälinnustoon ei voida luotettavasti arvioida.

Myös muita luontoselvityksiä tulee täydentää, lepakat tulee kartoittaa Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen ohjeiden mukaan ja huomioida siinä myös potentiaaliset talvehtimiskohteet. Alueen sammallajistoa tulee inventoida muuttuvilta alueilta ja kirjoverkkoperhosselvitys tulee toteuttaa uudestaan.

Osayleiskaavan merkittävimmät vaikutukset on tuotu esiin kaavan luontovaikutusten arvioinnissa (Luontoselvitys Metsänen 15.1.2026). Ne eivät kuitenkaan ole vaikuttaneet kaavakarttaan, joka ei mainittavasti poikkea OAS-vaiheen kaavakartasta. Selkeimmät muutosvaatimukset kohdistuvat kaava-alueen länsireunaan.

Alueen länsireunaan suunnitellun Pukkomäentien linjaus on siirrettävä kaava-alueen keskiosassa (kaavakartan VL-1- ja EV-2-alueet) niin, että EV-2-alue jää kokonaan sen tien länsipuolelle. Lisäksi jokivarren pohjoisosan TP-2-alueita tulee kaventaa länsireunastaan. Tällöin jokivarsi säilyisi tärkeänä ekologisena yhteytenä ja sen linnusto- ja muutkin luontoarvot tulisivat paremmin huomioiduiksi.

Koivusillanjoen varteen on osoitettu useita pieniä, luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä luo-alueita. Koko jokivarsi on merkitty suojaviheralueeksi (EV-2). Merkintöjen vaikutukset jäävät kaavaselvityksessä epämääräiseksi (puustoisuuden säilyminen ym.). Kaavaselvitys (s. 59) muistuttaa myös, että luo-kohteiden käyttö on suunniteltava siten, että niiden säilymisedellytykset tulevat huomioon otetuiksi. PHLY muistuttaa luo-

merkinnän yleensä tarkoittavan luonnontilaisena säilytettävää kohdetta. Myös jokivarren suojaviheralue tulee säilyttää luonnontilaisena.

PHLY vaatii, että suojaviheralueen merkintä muutetaan luonnonsuojelualuumerkinnäksi (SL). Tällöin kaavaselostuksen tavoitteet (siniviheryhteyden säilyminen, puustoisuuden säilyminen, kierrätysalueen ympäristöhaittojen lieventäminen) tulevat varmemmin turvatuiksi. SL-merkintä olisi myös osoitus aidosta luonnosta välittämisestä. Koivusillanjoki täyttää mm. luontotyyppiensä puolesta luonnonsuojelualueen perustamisedellytykset. Lisäarvona on monipuolinen linnusto, johon kuuluu useita uhanalaisia metsälintulajeja. Suojelualuumerkintä ei estä alueella mahdollisesti tarvittavien virkistyskäyttöä palvelevien reittien perustamista.

Viirupöllön pesälle tulee jättää 100 metrin suojavyöhyke, joka turvaa pesän ja reviirin ytimen säilymisen. Suojavyöhykkeen tulee säilyä muuttuvan maankäytön ulkopuolella. Lisäksi kaavan vaikutus, varsinkin maa-ainesten ottamisen vaikutus (äänet, räjäytykset jne.) lajiin tulee arvioida ja siirtää toiminnot riittävän kauas pesästä.

Muuta

PHLY tarjoaa mielellään apua kaavojen laatimista varten. Yhdistyksellä on runsaasti ajantasaista tietoa Hollolan kunnan linnustosta ja hyvän yhteysverkoston ansiosta muistakin luontoarvoista.

Asikkalassa 30. päivänä huhtikuuta 2026

Päijät-Hämeen lintutieteellisen yhdistys

Tapani Saimovaara
Puheenjohtaja